

**Коментар на неконсолидирани и неревидирани
Биланс на успех и Биланс на состојба
на Комерцијална банка АД Скопје
за периодот 01.01 - 31.12.2023 година**

1. Биланс на успех

Во периодот од 01.01-31.12.2023 година, Банката од своето работење оствари **добивка пред оданочување** во износ од 3.912,6 милиони денари наспроти 2.311,0 милиони денари во 2022 година што претставува зголемување за 69,3 %. Планираната добивка за 2023 година е остварена со 128,3 %. Данокот на добивка во 2023 година изнесува 331,2 милиони денари, а нето-добивката за годината изнесува 3.581,4 милиони денари, или 66,6% повеќе во однос на минатата година. Позитивниот резултат од работењето Банката го оствари во услови на зголемена неизвесност поврзана со случувањата на меѓународните финансиски пазари на почетокот од годината (особено заради случувањата во банкарските системи во САД и Швајцарија), зголемени геополитички ризици надолжени со новата криза помеѓу Израел и Хамас и континуираното затегнување на монетарната политика во трите квартали од 2023 година кое резултираше со очекувано забавување на инфлацијата кон крајот на годината, но истата и натаму се задржа на ниво од 9,4% просечно годишно, што е значително над поставениот таргет од околу 2%.

Остварената добивка пред исправка на вредност, која претставува показател за оперативната способност на Банката да ги покрива расходите од работењето, е за 41,4% поголема во однос на минатата година. Зголемувањето на добивката пред исправка на вредност главно произлегува од зголемените приходи од редовно работење, односно од нето-приходите од камати кои бележат значително зголемување што се должи на порастот на основната каматна стапка на Народната банка и на каматните стапки на странските финансиски пазари, во комбинација со структурата на активата на Банката. Зголемувањето на каматните стапки во извештајниот период беше резултат на напорите за намалување на инфлацијата на светско ниво.

Нето-исправката на вредност на финансиските средства заклучно со 31.12.2023 година изнесува 766,9 милиони денари, наспроти 994,0 милиони денари во 2022 година, што претставува намалување од 22,9%. Намалувањето кај исправката на вредност на финансиските средства е резултат на успешното надминување на макроекономските шокови поврзани со ценовните притисоци кај енергенсите и нормализирање на работењето кај одредени компании, клиенти на Банката, кои во текот на претходната година се соочуваа со потешкотии. Дополнително, согледувајќи ги околностите на работа кај клиентот со значајна изложеност ЕУРОНИКЕЛ ИНДУСТРИ ДОО Кавадарци, кој поради неповолните трендови во металопреработувачката индустрија не можеше редовно да ги сервисира своите обврски, Банката кон крајот на годината донесе одлука за преземање на заложенитот имот со цел да се најде брзо и ефикасно решение за повторно отпочнување со производство. Ваквата одлука придонесе нето-исправката на вредност на финансиските средства да се задржи на умерено ниво.

Вкупните приходи од работењето изнесуваат 7.067,1 милиони денари и бележат зголемување од 28,1 % во однос на истиот период од минатата година.

Нето-приходите од камата претставуваат основна компонента во формирањето на вкупните приходи од работењето и на 31.12.2023 година истите бележат зголемување од 68,2 % во однос на минатата година и планот е остварен со 147,9%. Притоа треба да се укаже дека иако пораст бележат сите категории каматни приходи, најголемо влијание има порастот на каматата од финансиски друштва, а во помал обем влијае и порастот на приходите од камати од нефинансиски друштва, нерезиденти и држава. На пример, каматните приходи остварени од финансиските друштва, каде доминираат пласманите во благаянички записи и депозитите во НБРСМ, се петкратно поголеми, а кај нерезидентите, каде преовладуваат пласманите во странски банки, приходите се зголемени за повеќе од три пати споредено со минатата година. Во текот на минатата

година започна циклус на затегнување на монетарната политика преку зголемување на каматните стапки, како во ЕУ и САД, така и кај нас. Така, каматната стапка Euribor, која во текот на 2022 година се движеше од минимално под нула до околу 3 % кај 12-месечниот Euribor, оваа година достигна околу 4 %. Кај благајничките записи, каматната стапка започна да се зголемува во април 2022 година и на 31.12.2022 година изнесуваше 4,75 %, додека на 31.12.2023 година истата достигна 6,30 %. Истовремено, Народната банка ги зголемуваше каматните стапки на депозитите пласирани преку ноќ и до 7 дена, при што истите се зголемија од 2,65 % и 2,70 % соодветно во декември 2022 година, на 4,20 % и 4,25 % соодветно во декември 2023 година. Каматната стапка на државните записи во периодот јануари-декември 2022 година од 0,40 % се зголеми на 4,25 % во истиот период од 2023 година, или 5,25 % кај двегодишните државни обврзници, па се до околу 7,00 % кај еврообврзниците. Исто така, просечната пондерирана каматна стапка на депозитите во странски банки со состојба 31.12.2023 година, споредено со 31.12.2022 година, е зголемена од 3,72 % на 4,80 %. Токму затоа, во билансот на Банката, приходите од камати кај финансиските друштва и нерезидентите збирно, се значително поголеми од приходите од каматите кај населението. Исто така, збирните приходи од каматите кај финансиските друштва, нерезидентите и државата се поголеми од приходите од камати кај правните лица. Банката ги оствари овие резултати благодарение на структурата на активата, во која над 56 % од пласманите се во парични средства, парични еквиваленти и пласмани во хартии од вредност, што влијаеше на одржување на висока ликвидност и профитабилност од каматни приходи. Како резултат на ваквите движења, нето-каматната маржа на ниво на Банката се зголеми од 2,27 % на крајот од минатата година, на 3,63 % со 31.12.2023 година.

Нето приходите од провизии и надоместоци на 31.12.2023 година изнесуваат 1.098,7 милиони денари и во однос на истиот период од минатата година бележат зголемување од 2,8 %. Планот за анализираниот период е остварен со 91,4 %.

Нето приходите од курсни разлики на 31.12.2023 година изнесуваат 366,0 милиони денари и бележат зголемување од 8,8 %, како резултат на одржувањето на зголемено ниво на отворената девизна позиција (ОДП) во однос на сопствените средства кое овозможуваше да се максимизираат нето-позитивните курсни разлики од тековно работење без да се загрозат исполнувањето на вкупните капитални барања и потребите за девизи на клиентите. Одредено влијание во оваа позиција има и евидентирањето на курсните разлики од арбитражи на девизен пазар и со странство, кои во истиот период минатата година се евидентирани во останати приходи/останати расходи, соодветно. Планот за анализираниот период е остварен со 150,6 %.

Останатите приходи од работењето на Банката на 31.12.2023 година изнесуваат 297,6 милиони денари и бележат намалување од 68,4 % во најголем дел како резултат на значително помалиот износ на наплатени претходно отпишани побарувања, како и поради извршена измена на евидентирањето на приходите од девизно работење, кои од 01.01.2023 година се евидентираат во позицијата курсни разлики. Планот е остварен со 54,3 %.

Оперативните расходи за периодот 01.01-31.12.2023 година изнесуваат 2.380,8 милиони денари и во однос на истиот период од минатата година се зголемени за 8,1 % како резултат на зголемен износ на плати и други трошоци за вработените поради зголемување на вредноста на бодот во првата половина од 2023 година и по основ на деловна успешност согласно Одлука од Одборот за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување. Во извештајниот период исто така зголемување бележи и амортизацијата на нематеријалните средства, недвижностите и опремата. Планот е остварен со 113,8 %.

Во периодот од 01.01-31.12.2023 година, Банката прокнижи **загуба поради оштетување на нефинансиските средства на нето основа** во износ од 6,8 милиони денари, во согласност со регулативата од НБРСМ.

2. Биланс на состојба

Вкупната актива на Банката на 31.12.2023 година достигна износ од 163.606,6 милиони денари и во однос на декември 2022 година бележи зголемување од 8,4 %. Зголемувањето на вкупната актива во најголем дел се должи на зголемените парични средства и парични еквиваленти, зголемените вложувања во хартии од вредност, зголемените кредити на и побарувања од банки и зголемените преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања. Планот е остварен со 103,8 %.

Паричните средства и паричните еквиваленти бележат зголемување од 8,6 %, во најголем дел заради зголемената состојба на пласираните денарски депозити во НБРСМ, а во помал обем и поради зголемувањето кај издвоена задолжителна резерва во девизи во НБРСМ. Планот е остварен со 104,0 %.

Средствата за тргување бележат намалување од 30,3 % како резултат на продадени акции.

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање во износ од 364,1 милион денари се состојат од вложувања во удели во инвестициски фондови.

Кредитите на и побарувањата од банки бележат зголемување за повеќе од 5 пати, кое се должи главно на зголемените девизни депозити од 3 месеци до 1 година во валута УСД, со цел остварување повисоки приходи во рамки на утврденото прифатливо ниво на ризик, при изразено променливи услови на работење на странските пазари и континуирано зголемување на каматните стапки. Планот за анализираниот период е исполнет со 505,3 %.

Кредитите на и побарувањата од други комитенти бележат минимално зголемување од 0,6 % како резултат на зголемено кредитирање на секторот домаќинства, додека кај кредитите дадени на правни лица се забележува намалување како резултат на присилна наплата на побарувањата од правното лице ЕУРОНИКЕЛ ИНДУСТРИ ДОО Кавадарци заедно со поврзаните лица. Планот за анализираниот период е остварен со 96,6 %.

Вложувањата во хартии од вредност се зголемени за 10,3 % главно како резултат на запишани континуирани државни обврзници во денари, запишани државни записи со рочност над 3 месеци и државни обврзници издадени од нерезиденти. Планот за анализираниот период е остварен со 103,4 %.

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања имаат мало учество во вкупната актива од 1,2 %, но истите бележат позначително зголемување како резултат на новопреземен имот во постапка за присилна наплата на побарувања од должникот ЕУРОНИКЕЛ ИНДУСТРИ ДОО Кавадарци заедно со поврзаните лица. Во следниот период, Банката ќе презема активност за изнаоѓање решенија за продажба на новопреземениот имот на потенцијален купувач (инвеститор), со цел деловните субјекти да продолжат со работа во најбрз можен рок со што едновремено ќе се заштитат интересите на вработените во истите.

Вкупните депозити (депозити на комитенти и депозити на банки) достигнаа износ од 143.070,3 милиони денари и бележат зголемување од 7,2 %. Планот е остварен со 103,3%.

Обврските по кредити изнесуваат 876,5 милиони денари и се зголемени во однос на декември 2022 година за 25,5 %, како резултат на нето-ефектот од нови повлекувања и отплатени доспеани рати од кредитните линии. Имено, во извештајниот период Банката повлекуваше средства по новите кредитни линии, и тоа: кредитната линија од РБСМ за дигитализација и дигитална трансформација, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија; кредитната линија ЕИБ7 реализирана преку РБСМ за финансирање на мали и средни претпријатија, средно пазарно капитализирани претпријатија и зелена транзиција; кредитната линија од ЕБОР наменета за физички лица за финансирање на еколошки економски проекти во Западен Балкан (GEFF III) и др. Планот е остварен со 166,8 %.

Акционерскиот капитал и резервите на Банката со состојба 31.12.2023 година достигнаа износ од 18.010,5 милиони денари и во однос на декември 2022 година бележат зголемување од 15,8 % како резултат на зголемената задржана добивка (во најголем дел нераспределена добивка за 2023 година) и зголемените останати резерви согласно Одлука за распределба на добивката донесена од Собранието на акционери во март 2023 година. Планот за анализираниот период е реализиран со 103,1 %.

3. Очекувања за претстојниот период

Макроекономските услови во кои Банката ќе ја остварува својата активност во текот на 2024 година се условени од домашните политички случувања, како и од сèуште неизвесниот и непредвидлив глобален амбиент и присутните ризици предизвикани од: продолжената војна во Украина и дополнително од новиот воен конфликт Хамас-Израел, послабиот раст на кинеската економија како втора по големина во светот, рецесијата во Германија како наш најголем трговски партнер, понатамошното затегнување на меѓународните финансиски услови и зголемениот финансиски стрес кај високо задолжените земји. Ваквиот амбиент создава ризици за економскиот раст, инфлацијата и екстерната позиција.

Високото ниво на неизвесност во домашната економија и на меѓународен план упатуваат на потребата од покonzервативен пристап во обликувањето на очекувањата за 2024 година, при што се земени предвид проекциите објавени од Министерството за финансии, Народната банка на Република С. Македонија, ММФ и Светската банка.

Согласно ноемвриските проекции од НБРСМ се очекува стапките на раст на БДП да изнесуваат 1,9 % за 2023 година и 3,0 % за 2024 година, додека според последните прогнози објавени од Светска банка, се очекува македонската економија да забележи поскромна стапка на раст на БДП од 1,8 % во 2023 година и 2,5 % во 2024 година. Ваквите стапки на раст би се оствариле во 2024 година доколку се реализираат најавените инфраструктурни инвестиции, како и странските и домашни инвестиции, особено во обновливи извори на енергија и во извозниот сектор.

Макроекономската стабилност се очекува да се остварува преку одржување на ценовната стабилност и стабилноста на номиналниот девизен курс на денарот во однос на еврото. Просечната годишна инфлација во 2023 година се задржа на 9,4 %, додека за 2024 година се очекува нејзино дополнително забавување и сведување на ниво од 3,5 % до 4 %. Сепак, нагорните ризици околу инфлацијата сèуште постојат и се поврзани главно со: цените на примарните производи, промените на регулираните цени, како и со политиките на побарувачката (расположливиот доход).

Се очекува дека банкарскиот систем и натаму ќе обезбедува солидна кредитна поддршка, но малку поумерена, во услови на затегнати монетарни услови, преземени макропрudentни мерки и континуирано зголемување на стапката за противцикличен заштитен слој на капиталот кај банките. Кредитниот раст во 2024 година би изнесувал околу 6,4 %, додека растот на депозитите се предвидува да биде околу 7,6 %.

Комерцијална банка ќе ги презема сите неопходни активности за прилагодување кон новонастанатите состојби, при што и во следниот период ќе биде фокусирана пред сè на одржување на квалитетот на портфолиото и изнаоѓање флексибилни решенија на барањата на клиентите, ефикасно управување со трошоците, натамошна дигитализација на процесите и модернизација на деловната мрежа, прилагодување на деловните процеси во согласност со барањата на регулативата за платежни услуги и платни системи, унапредување на доброто корпоративно управување и на практиките за одржлив развој, имплементација на систем за управување со ризиците од климатски промени и сп.

4. Известување за промени во сметководствените политики и методи на вреднување

Заклучно со 31.12.2023 година нема промени во сметководствените политики и методи на вреднување.

5. Исплатени дивиденди

На 29.03.2023 година беше одржано годишно собрание на акционери на Банката. Составен дел на материјалите за собранието беа и Одлуката за употреба и распределување на нераспределената добивка до 31.12.2022 година и Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2022 година. Врз основа на наведените одлуки, Банката на 04.05.2023 година изврши исплата на дивидендата за 2022 година на акционерите иматели на обични акции кои се евидентирани во книгата на акции на 18.04.2023 година. Од вкупно пресметаната дивиденда за 2022 година во износ од 1.139.533.500,00 денари, исплатена е дивиденда на правни лица во износ од 601.480.500,00 денари и на физички лица во износ од 538.053.000,00 денари. Износот на дивиденда по една акција изнесуваше 500,00 денари, односно 50,0% во однос на номиналната вредност на акцијата.

6. Вложувања или продажба на материјални средства (недвижности, постројки и опрема) или значителен отпис (поголем од 30% од вредноста на средството споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи)

Со состојба на 31.12.2023 година, недвижностите и опремата бележат намалување од 0,4 % во однос на декември 2022 година, главно како резултат на пресметана амортизација.

7. Промени во кредитните задолжувања (намалувања или зголемување поголеми од 30%)

Со состојба на 31.12.2023 година, обврските по кредити бележат зголемување од 25,5 % во однос на декември 2022 година, главно како резултат на повисокиот износ на новите повлекувања во однос на износот на редовна отплата на обврските по кредити. Имено, во извештајниот период Банката повлекуваше средства по новите кредитни линии, и тоа: кредитната линија од РБСМ за дигитализација и дигитална трансформација, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија; кредитната линија ЕИБ7 реализирана преку РБСМ за финансирање на мали и средни претпријатија (МСП), средно пазарно капитализирани претпријатија и зелена транзиција; кредитната линија од ЕБОР наменета за физички лица за финансирање на еколошки економски проекти во Западен Балкан (GEFF III) и др.

Скопје, 30.01.2024 година